

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ 0-4 ΧΡΟΝΩΝ

	ΣΤΑΣΗ ΣΩΜΑΤΟΣ & ΑΔΡΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ	ΟΡΑΣΗ & ΛΕΠΤΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ	ΑΚΟΗ & ΓΛΩΣΣΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ & ΠΑΙΧΝΙΔΙ
1^{ος} ΜΗΝΑΣ	<ul style="list-style-type: none"> • Σε ύπτια θέση: το κεφάλι γυρίζει προς μία πλευρά • Στην τοποθέτηση σε καθιστή θέση: το κεφάλι κρέμεται πίσω • Όταν το κρατούν σε καθιστή θέση: το κεφάλι κρέμεται μπροστά και ο κορμός είναι σε κεκλιμένη θέση • Σε πρηνή θέση: το κεφάλι σηκώνεται ελάχιστα και κάνει μια πρώτη κίνηση σαν να μπουσουλάει 	<ul style="list-style-type: none"> • Γυρίζει προς τη φωτεινή πηγή • Παρακολουθεί το πρόσωπο της μαμάς όταν το ταΐζει • Ακολουθεί με τα μάτια οπτικά ερεθίσματα που κινούνται αργά από το πλάι προς το κέντρο • Τα χέρια είναι σε γροθιά 	<ul style="list-style-type: none"> • Τρομάζει όταν ακούει δυνατούς ήχους • Σταματά να κλαίει όταν ακούει τη φωνή του ενήλικα • Κλαίει έντονα όταν πεινάει ή όταν νιώθει δυσάρεστα • Κάνει ήχους για να δείξει ικανοποίηση 	<ul style="list-style-type: none"> • Κοιμάται πολύ • Κάνει απροσδιόριστες εκφράσεις που σταδιακά παίρνουν τη μορφή κοινωνικού χαμόγελου • Σταματά να κλαίει όταν το παίρνουν αγκαλιά ή του μιλούν • Γυρίζει να κοιτάξει αυτόν που του μιλάει

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ 0-4 ΧΡΟΝΩΝ

6 ΜΗΝΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Σε ύπτια θέση: σηκώνει το κεφάλι και γυρίζει σε πρηνή θέση • Στην τοποθέτηση σε καθιστή θέση: βοηθά και σηκώνει το κεφάλι • Όταν το κρατούν σε καθιστή θέση: το κεφάλι είναι ανυψωμένο και η πλάτη ίσια • Όταν το κρατούν σε όρθια θέση: “πηδάει” βάζοντας πίεση στα πόδια 	<ul style="list-style-type: none"> • Κινεί το κεφάλι και τα μάτια προς κάθε κατεύθυνση • Ακολουθεί με τα μάτια του τον ενήλικα μέσα στο δωμάτιο • Προσηλώνει το βλέμμα σε μικρά αντικείμενα και τα παρακολουθεί όταν πέφτουν στο οπτικό του πεδίο • Πιάνει αντικείμενα με όλη την παλάμη • Μεταφέρει τα παιχνίδια από το ένα χέρι στο άλλο 	<ul style="list-style-type: none"> • Γυρίζει προς την κατεύθυνση των ήχων • Αντιδρά στις αλλαγές του τόνου της φωνής • «Μπαμπαλίζει» παράγοντας πολλούς ήχους • Παράγει ήχους για να δείξει ενθουσιασμό και δυσαρέσκεια 	<ul style="list-style-type: none"> • Απλώνει το χέρι του και πιάνει τα παιχνίδια • Βάζει τα πάντα στο στόμα • Παίζει με τα πόδια και τα χέρια του • Είναι φιλικός με τους ξένους αλλά κάποιες φορές δείχνει ανησυχία και συστολή, ειδικά όταν δεν μπορεί να δει τη μαμά του
---------	---	---	---	---

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ 0-4 ΧΡΟΝΩΝ

12 ΜΗΝΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Σηκώνεται μόνο του και στέκεται όρθιο για λίγο • Περπατά όταν το κρατούν από το χέρι • Κάνει μερικά βήματα στηριζόμενο από αντικείμενο σε αντικείμενο 	<ul style="list-style-type: none"> • Αρχίζει να δείχνει ενδιαφέρον για τις εικόνες • Αναγνωρίζει ανθρώπους από μακριά • Απλώνει το χέρι και πιάνει μικρά αντικείμενα με καλή διπολική λαβή (με το δείκτη και τον αντίχειρα) • Δείχνει τα αντικείμενα με το δείκτη 	<ul style="list-style-type: none"> • Γυρίζει και κοιτάζει προς τη πηγή του ήχου • Ακούει όταν του μιλάνε και ανταποκρίνεται στο όνομά του • Κατανοεί ονόματα κοινών αντικειμένων και ακολουθεί απλές εντολές • Μιμείται ήχους που παράγουν οι ενήλικες ώστε να μοιάζουν με λέξεις • Παράγει μέχρι 4 λέξεις με νόημα 	<ul style="list-style-type: none"> • Πίνει με ποτήρι και αρχίζει να μασάει • Βοηθάει στο ντύσιμο • Δείχνει οικειότητα στα φιλικά του πρόσωπα • Δείχνει μεγάλο ενδιαφέρον και παίζει πολύ με τα παιχνίδια που κάνουν θόρυβο • Παίζει μπάλα με τον ενήλικα
18 ΜΗΝΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Περπατάει με τα πόδια ελαφρός ανοιχτά • Τρέχει με ασφάλεια • Σπρώχνει, τραβάει και κουβαλάει μεγάλα παιχνίδια • Ανεβαίνει και κάθεται στην καρέκλα • Ανεβαίνει και κατεβαίνει σκάλες με βοήθεια 	<ul style="list-style-type: none"> • Κρατάει το μολύβι με πρώιμη τριποδική λαβή • Χρησιμοποιεί το μολύβι για να μουτζουρώνει • Γυρίζει τις σελίδες των βιβλίων • Χτίζει πύργους 4 κύβων • Αρχίζει να δείχνει προτίμηση στο να χρησιμοποιεί ένα από τα δύο χέρια 	<ul style="list-style-type: none"> • Δείχνει μερικά μέρη του σώματος • Δείχνει εικόνες σε βιβλία όταν του ζητείται • Ακούει ιστορίες και αναγνωρίζει τραγούδια και ποιημάτια • Χρησιμοποιεί μέχρι 20 λέξεις και κατανοεί πολύ περισσότερες • Επαναλαμβάνει 2 ή περισσότερες λέξεις από τις φράσεις που ακούει 	<ul style="list-style-type: none"> • Χρησιμοποιεί καλά το ποτήρι και το κουτάλι • Βγάζει κάλτσες και παπούτσια • Δεν έχει αναπτύξει ακόμη ανεξαρτησία στην τουαλέτα όμως προειδοποιεί τον ενήλικα • Εξερευνά το περιβάλλον • Στο παιχνίδι μιμείται απλές καθημερινές δραστηριότητες

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ 0-4 ΧΡΟΝΩΝ

2 ΧΡΟΝΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Ανεβαίνει και κατεβαίνει τις σκάλες στηριζόμενο στα κάγκελα ή στον τοίχο, με τα 2 πόδια σε κάθε σκαλί • Προσπαθεί να σταθεί στο 1 πόδι χωρίς να στηρίζεται • Πηδάει ταυτόχρονα και με τα δύο πόδια • Κλωτσάει μεγάλη μπάλα όταν του ζητείται 	<ul style="list-style-type: none"> • Πιάνει καλά λεπτά αντικείμενα όπως καρφίτσες και κλωστές • Χτίζει πύργους με 7 κύβους • Μιμείται κάθετη γραμμή και σε σχήμα «ν» με μολύβι • Κάνει αυθόρμητα μουντζούρες ακολουθώντας κυκλικές κινήσεις • Εντοπίζει λεπτομέρειες στις εικόνες 	<ul style="list-style-type: none"> • Κατανοεί 200 ή και περισσότερες λέξεις • Ακολουθεί απλές εντολές • Δείχνει σωστά 7 μέρη του σώματος • Δίνει αντικείμενα και εικόνες όταν του ζητείται • Χρησιμοποιεί 50 ή και περισσότερες λέξεις • Ενώνει 2 λέξεις και κάνει απλές προτάσεις και ερωτήσεις 	<ul style="list-style-type: none"> • Χρησιμοποιεί κουτάλι χωρίς να λερώνεται και μασάει καλά • Βάζει τα παπούτσια και το καπέλο του • Μένει στεγνός την ημέρα και ειδοποιεί εγκαίρως για την τουαλέτα • Παίζει κοντά σε άλλα παιδιά, όχι όμως μαζί τους • Δεν μοιράζεται τα παιχνίδια του • Αρχίζει να παίζει παιχνίδια ρόλων
----------	---	--	--	---

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ 0-4 ΧΡΟΝΩΝ

2 1/2 ΧΡΟΝΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Ανεβαίνει σκάλες εναλλάσσοντας τα πόδια • Κάνει ποδήλατο με βοηθητικές ρόδες χρησιμοποιώντας τα πετάλια • Στέκεται στιγμιαία στο ένα πόδι • Σπρώχνει και τραβάει μεγάλα παιχνίδια 	<ul style="list-style-type: none"> • Χτίζει πύργο με 9 κύβους • Κρατάει το μολύβι με βελτιωμένη τριποδική λαβή • Μιμείται οριζόντια γραμμή και κύκλο • Εντοπίζει μικρές λεπτομέρειες σε βιβλία 	<ul style="list-style-type: none"> • Ακολουθεί εντολές δύο βημάτων • Αναγνωρίζει πολλά μέρη του σώματος • Χρησιμοποιεί 200 ή και περισσότερες λέξεις • Ζητά αντικείμενα με το όνομά τους • Συνδυάζει 2 με 3 λέξεις για να σχηματίσει απλές προτάσεις • Κάνει ερωτήσεις με «Ποιος;» και «Τι;» • Χρησιμοποιεί σωστά τις αντωνυμίες «εγώ» και «εσύ» • Γνωρίζει τις έννοιες «μεγάλο – μικρό» • Η ομιλία του είναι κατά τα 2/3 κατανοητή από την οικογένειά του 	<ul style="list-style-type: none"> • Χρησιμοποιεί πιρούνι για να φάει • Ανεβάζει και κατεβάζει το παντελόνι του • Παραμένει συνήθως στεγνό το βράδυ • Ενεργητικό και περίεργο με μικρή επίγνωση του κινδύνου • Συναισθηματικά συνεχίζει να είναι ιδιαίτερα εξαρτημένος από τους ενήλικες • Παρακολουθεί τα άλλα παιδιά να παίζουν αλλά συνεχίζει να μην θέλει να παίζει μαζί τους ή με τον ενήλικα
--------------	--	--	---	--

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ 0-4 ΧΡΟΝΩΝ

3 ΧΡΟΝΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Κατεβαίνει τις σκάλες εναλλάσσοντας τα πόδια • Πηδάει σε μεγάλο εύρος • Στέκεται στο ένα πόδι για 2 δευτερόλεπτα • Πετάει και πιάνει μεγάλη μπάλα 	<ul style="list-style-type: none"> • Χτίζει πύργο με 10κύβους • Κρατάει το μολύβι με τα δάχτυλα • Μιμείται κάθετη γραμμή και σταυρό • Αντιγράφει οριζόντια γραμμή και κύκλο • Ζωγραφίζει άνθρωπο με κεφάλι και 1 ή 2 άλλα μέρη του σώματος • Προσπαθεί να κόψει με το ψαλίδι • Ταιριάζει 2 η 3 όμοια χρώματα • Περνά μεγάλες χάντρες σε κορδόνια παπουτσιών 	<ul style="list-style-type: none"> • Καταλαβαίνει απλές ερωτήσεις με «Ποιος;», «Τι;», «Πού;», «Γιατί;» • Παρακολουθεί και καταλαβαίνει απλές ιστορίες • Λέει το όνομά του και το φύλο του • Χρησιμοποιεί προτάσεις με 3 ή περισσότερες λέξεις • Λέει πολλά παιδικά τραγουδάκια • Χρησιμοποιεί προσωπικές αντωνυμίες, πληθυντικό αριθμό και απλές προθέσεις • Γνωρίζει τις έννοιες «πάνω-κάτω» και «δυνατά-σιγά» • Άτομα εκτός της οικογένειας του αρχίζουν να τον καταλαβαίνουν • Η ομιλία του συνεχίζει να είναι παιδική 	<ul style="list-style-type: none"> • Πηγαίνει μόνο του στην τουαλέτα και παραμένει στεγνό το βράδυ • Πλένει και σκουπίζει τα χέρια του • Ντύνεται μόνο του με επίβλεψη • Αρχίζει να παίζει με άλλα παιδιά και να μοιράζεται τα παιχνίδια • Παίζει με φαντασία
----------	--	---	--	--

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ 0-4 ΧΡΟΝΩΝ

4 ΧΡΟΝΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Στέκεται στο ένα πόδι για 3 μέχρι 5 δευτερόλεπτα • Σκαρφαλώνει στα δέντρα • Στέκεται, περπατά και τρέχει στις μύτες των ποδιών του • Περπατάει σε ευθεία γραμμή 	<ul style="list-style-type: none"> • Αντιγράφει το σταυρό • Ζωγραφίζει ανθρώπους με περισσότερη λεπτομέρεια (όπως χέρια, πόδια, δάχτυλα) και σπιτάκι. • Περνά μικρές χάντρες σε κλωστή • Κόβει με το ψαλίδι και κολλάει 	<ul style="list-style-type: none"> • Καταλαβαίνει σύνθετες προτάσεις και σύντομες ιστορίες και απαντά σε απλές ερωτήσεις σχετικά με αυτές • Χρησιμοποιεί μεγάλες προτάσεις που δίνουν πολλές πληροφορίες • Λέει τη διεύθυνσή και την ηλικία του • Μετράει μέχρι το 10 • Αναγνωρίζει και ονομάζει μέχρι 4 χρώματα • Χρησιμοποιεί προτάσεις που είναι σωστές γραμματικά • Η ομιλία του είναι καταληπτή και ίσως να κάνει λάθη σε λίγα φωνήματα όπως τα «σ», «θ», «δ», και/ή «ρ» 	<ul style="list-style-type: none"> • Πλένει τα δόντια του • Ντύνεται και γδύνεται μόνο του • Αναζητά τη συντροφιά άλλων παιδιών με τα οποία άλλοτε είναι συνεργάσιμο και άλλοτε επιθετικό • Περιμένει τη σειρά του στο παιχνίδι
----------	--	---	--	---

- Sheridan, M.D. (1980) *From Birth to Five Years: Children's Developmental Progress*. USA: NFER-Nelson Publishing Company Ltd.
- Revised Gesell Developmental Schedules
- www.asha.org (American Speech-Language-Hearing Association)